

Ljudske mase so pri nas premalo izobražene, njim manjka najprimitivnejših pojmov za razumevanje političkih, socijalnih ali gospodarskih razmer. Sosebno na kmetih ima učitelj obilokrat priliko opazovati to žalostno dejstvo. V mestih je v tem oziru pač nekoliko boljše. In odkod izvira ta napaka? V premalem zanimanju za šolo! Otrok — bodisi na kmetih ali v mestu — hodi v šolo, ker mora hoditi. Kakor hitro dospe do konca dobe prisiljenega šolanja, hajd, knjige v kot in kmetiško ali rokodelsko orodje v roko, in v par mesecih je pozabljeno izvečine vse, kar mu je s trudom vcepila šola v trdo glavo. V mestih še dobi tak šoli odrasel človek kak časopis v roke, iz katerega srka sieer časih nezdravo ali njegovemu razvoju pretežko prebavljivo hrano, ali vendar se njegov duh počasi bistri, pojmi se mu odpirajo in začne bolj razumevati razna dnevna vprašanja; tu tudi zaide tuintam na kak shod, na kako zborovanje in predavanje, kjer se mu odpirajo oči, da jame gledati obdajajoči svet z drugimi očmi kakor doslej. A vse bolj žalostno je zunaj na kmetih. Šoli odrasel deček je prepuščen glede nadaljne naobrazbe popolnoma sam sebi. Kvečjemu zaide v društva, kjer se njegov duh le enostransko, strankarsko vzgojuje in fanatizira. Tu mora zadržati učitelja na kmetih svoje sile! Šoli odraslo mladino morata privabljati učitelj in učiteljica k sebi, jo vezati nase in vzgajati jih s petjem, predavanji in čitanjem. Čitajoč z njo dnevne novine, ji morata razjasnjevati njih pomen za nas in naš narod, jo morata počasi in sistematično uvajati v dogodke naše politike in v socijalna vprašanja. Lepo in hvaležno delo čaka naše učiteljstvo tam zunaj na kmetih. V mestih, sosebno v Ljubljani, je tako delo za vzgojo šoli odrasle mladine skoro nemogoče. Ko dovrše učenci ljudsko šolo, se razkrope na vse vetrove. Te zopet zbirati in vzgojevati, je nemogoče. Zatorej je učiteljevo delovanje za probujo naroda v mestih tako minimalno, da je o tem skoraj nepotrebno govoriti.

(Konec.)

K peticiji istrskega učiteljstva za izboljšanje njegovih razmer.

Sedaj, ko smo objavili Urbančičev referat o navedeni peticiji, smo zvedeli da je občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva za koprski okraj“ soglasno potrdil vse referentove predloge ter izvolil enketo treh članov. V to enketo so bili izvoljeni tovariši Anžlovar, Kuret in Urbančič. Koliko teh sklepov je izvršil odbor, nam ni bilo mogoče zvedeti, zvedeli smo pa, da je tovariš Kuret še tisti dan določil, da on skliče enketo v kakih 20 dneh v Dekani k prvi seji, vendar do danes ni imela enketa še nobene seje. Mogoče se dozdeva tovarišem, da se ne mudi, ker istrski deželni zbor ne zboruje. Opominjamo pa, da to ni varno, ker lahko se politične razmere izpremene v najkrajšem času in deželni zbor bo sklican v vsi naglici. Učiteljstvo ne bo imelo nič pripravljenega in ostalo bo pri starem stradanju. Tudi ne smemo zahtevati, da kateri poslanec preštudira tako znamenito zadevo v kratkem času, da o nji referira deželnemu zboru. Enako se je godilo zaradi pokojninskega zakona. Spomenica je bila šele vložena, ko je deželni zbor zboroval, zato pa je imela jako malo vpliva. Nič nam ni pomagalo, če se je potem, ko je bil načrt potrjen, izrazil italijanski deželni odbornik, da obsega spomenica marsikaj dobrega.

Tovariši, tega ne pričakujte, da vam bodo kar sami dali, a tudi to ne more biti, da bi en sam vse izdelal, a drugi kar pritrčili in uživali. Zatorej na delo vsak za vse in vsi za enega. Ozrite se na kranjske in goriške tovariše! Koliko truda, koliko zborovanj, shodov je bilo potreba, preden so dali kranjskim ono

znamenito 25% doklado, a goriški deželni zbor da več nemu deželnemu uradniku draginske podpore, kakor je izboljšal trem, štirim učiteljem. In v Istri se misli, da bo kar samo prišlo! Dozdeva se nam, da je istrsko učiteljstvo pozabilo na pregovor, ki pravi, da speča lisica nikdar ne vlovi kokoši. Zato, tovariši, na delo! Oni, ki je prevzel pri občnem zboru kakršnokoli nalogo, naj poskrbi, da jo tudi pravočasno izvrši, ker drugače so vsa zborovanja breuspešna in vsa društvena organizacija brezpomembna, ako samo na občnem zboru potrdimo nekaj predlogov, a za izvršitev ne poskrbi nihče. Upamo, da stori naš list ravno kar se tiče istrskih razmer, svojo dolžnost, ker ima skoraj v vsaki številki z njimi opraviti, a vendar moramo potožiti, da je še premalo naročnikov. Vemo, da je hudo istrskemu učiteljstvu zaradi gmotnih razmer, a vemo tudi, da so tovariši, ki bi lahko naročili zase list, ne da bi jim to provzročilo gmotne škodbe. Poprej so imeli izgovor, da se list premalo bavi z istrskimi razmerami, če ravno so dobro vedeli, da smo pripravljani sprejemati dopise, samo ako bi nam jih poslali, a sedaj je tudi v tem boljše in vendar in vendar se še vedno odlikujejo s tem, da niso naročeni na naš list. Tovariši, ganite se v vsakem oziru, ako hočete, da vam zasije lepše solnce!

Čudovita naglica.

Iz sežanskega okraja.

Po najvišjem potrjenju zakona glede izboljšanja našega gmotnega stanja, smo pričakovali, da se nam postavno določene plače nakažejo vsaj v 2 do 4 mesecih. Do sedaj ni o njih ne duha ne sluha. Ali so tako težke, da jih ne morejo naložiti na vozove, ali se boje, da jih ne ukradejo Italijani, misleč, da so kaki mobilizacijski načrti?

Kakor se kaže, izdelajo še počasni Rusi zopet novo brodovje, preden se nam obistini poboljšek.

Saj pri Trstu je morje, da se naš pisani poboljšek vadi z izleti po mokrem, preden se aktivira na skalnatem Krasu. Utrdil se bo že v mladosti vsem morskim in pozneje kontinentalnim neprilikam, da postane vreden svojega gospodarja s trdo utrjeno kožo.

Prihod nakazanja plač se nam je že večkrat naznanil, a bržkone je zamudil vlak ali so ga pomotoma odpeljali s parnikom na Grško, da se nauči staroklasičnih jezikov. Vendar nazaj ga ni. Lahko ga je zadela solnčarica ali se je nalezel boleznii „none“, da se mora prespati in okrepčati za potovanje na Kras vsaj pred zimo, drugače ga zanese mrzla burja še celo v Furlanijo.

Seveda učitelj — oče lahko čaka, kaj to, 2 ali 3 sto več ali manj, avgusta ali decembra, prej ali slej, v počitnicah nima stroškov; dober zrak, prostorno poslopje, dovolj vode in kopica svojih otrok mu je v zabavo in s svežim krompirjem, grahovim stročjem si lahko sam izboljša stanje. Ponižni kužek mora čakati lepo tiho pod mizo, da prileti slednjič zaželjena, čeravno vsa oglodana kost, ker meso ni zanj, prehitro bi gualo kri v možgane, znal bi razumevati položaj našega poboljška in bliskovo hitrost njegovega potovanja.

R.

Risanje v ljudski šoli po sedanjih zahtevah.

Spisal Fr. Suher.

(Dalje.)

Abstrakciji tretje dimenzije, torej prvi funkciji, se ne moremo izogniti. Pač pa se lahko izognemo abstrakciji kontur in barve; treba nam je le slikati z dotično barvo, ki jo ima predmet.

Zastavimo čopič z barvo, zadenemo dotičen ton v luči in senci in razširimo ploskev tako, kakor vidimo telo. To je način, kako izrazimo naravnim potom vtisk — impresion in način tega slikanja imenujemo impresijonizem.

Umevno je, da je tudi tukaj začetek težak. Začeti moramo z najenostavnejšim telesom, in to je barvna krogla. Barvni krogli bomo dali tako ozadje, kakor je papir, ki na njem rišemo in predstavljali jo bomo z lokalnim tonom krogelne barve.

Torej slikamo n. pr. rdeč balonček, ki plava pred belim papirjem ali belo steno s karminom na bel papir, snežno kepo pred črno tablo z belo barvo na črn papir itd.

Tako se izognemo izmed vseh treh dvema dušnima funkcijama. Gotovo mora biti to lažje kakor risanje s svinčnikom.

Dokler gre za en ton in enostavne oblike, se ta teorija tudi popolnoma s prakso krije. Drugače je le na stopnji, ko je treba mnogo barv na eni risbi v kompliciranih konturah. Tedaj moramo polje deliti in premisliti, kam barvam odkažemo mesta. Tu pa šele praksa uči, kako je ravnati v vsakem slučaju posebej.

Priznati pa moramo: učitelju je treba mnogo spretnosti, da ve prav ravnati.

A odkar se je začelo pri risanju ozirati na psihološke principije sploh ne moremo v šoli več pogrešati barve. Znano je, da otrok prej zaznava barvo kakor obliko, posebno če je barva živa. Dete vidi svetinjico na materinih prsni, pisanega metuljčka na zeleni livadi, sega po svetli luni in zlati večernici na nebu, nabira rado pestrih cvetic in se igra rajše s šareno kroglico kakor z belo. Ko začenja pisati ne mara svinčnika in tinte, veseli ga pa rdeč in moder barvnik.

Ti pojavi naj bi že zadostovali, da se mora šola ozirati na barvni čut otroka. To so tudi storili Američani in Angleži in v najnovejšem času Nemci in Švicarji, ki polagoma prevzemajo ameriško metodo, v kolikor se da prilagoditi obstoječim razmeram.

Nekateri metodiki priporočajo za spodnjo stopnjo barvnik. Gotovo je, da ga lahko rabimo; a ako ga rabimo, ni to za pozneje risanje tolikega pomena kakor risanje z barvami. Ako so mehki, jih je težje rabiti nego barve, ako pa so trdi, mora dobiti otrok težko roko tako kakor po rabi kamenčka in kamnite tablice. — Barvniki imajo nenaravno barvo, so dražji ko barve in se ne dajo mešati.

Pa še drugi vzroki govore za to, da vadimo risati prosto s čopičem. S čopičem direktno se hitreje dela kakor s suhim materijalom. Hitro delanje pa je pogoj risanju po naravi. Cvetica vene in ne čaka, da bi se napravila kontura, potem šele barva, oblak na nebu ne čaka, da bi ga konturirali, večerna zarja izpreminja barvo vsako minuto, pa tudi vsak drugi predmet izpreminja barvo in otenjavo, če ga rišemo na prostem v polni solnčni luči. — Oporekalo se je, da so barve strupene, da otroci mažejo itd. Pa se ne more o še v višji meri reči o tinti, ki še bolj maže in se še manj da brisati nego barve? Če bi bilo s čopičem tako težko ravnati, ne pisali bi z njim Japonci in Kitajci. — Kadar se bo spoznalo, da so te vaje koristne, tedaj se bo tudi našla oblika, kako je z njimi ravnati.

Risanje po predmetu.

Neposredno naziranje.

Vse, kar rišemo, ima tri dimenzije. Omenili smo že, da moramo pri risanju abstrahirati barvo, luč, konturo in tretjo dimenzijo. Ker je abstrahiranje tretje dimenzije, namreč globine, najtežje in je največja umetnost, ki čestokrat velikim umetnikom dela preglavice (namreč predmet tako narisati, da se globina izrazi na dvodimenzionalni ploskvi), se do sedaj v ljudski šoli

sploh ni zahtevalo, da bi se moralo risati po telesih. Novodobna šola pa se ne drži te tradicije. Na spodnji stopnji riše ali samo sprednje strani predmetov ali pa po naivnem učenčevem naziranju, ali pa izbira predmete, ki imajo tako malo tretjo dimenzijo, da se pri risanju lahko prezre, ne da bi risba karakteristično ne predstavljala predmeta. Merodajna je pri tem tudi leža predmeta, ki mora biti taka, da ne vidimo globine.

A že na srednji stopnji se poizkuša v risbi izražati tudi globino — začenja se z nazorno perspektivo. Otrok naj se vadi gledati telesa in izražati telesnino grafično, ne da bi poznal perspektivne zakone. — To risanje je gotovo težko, pa tudi najzanimivejše in najhvalejše. Vse drugo smemo reči, kar rišemo do te dobe, ostane igrača, če se risar ne nauči risati tridimenzionalnih tvorov (teles) s pomočjo perspektive in barve.

Nikakor pa ni misliti, da bi otroci na srednji stopnji ne imeli smisla za to risanje in ne pojmi perspektivnih prikazni.

Kako se izpreminja krog po obliki, ako je nagnjen od gledaleca, pojmi že dečki v 1. šol. letu; kako gine velikost enako dolgih palic v globino, znajo izražati dečki v 3. šol. letu; istotako umejo, da imajo vzporedne premice bežišče. — To pa zadostuje, da nam je mogoče perspektivno v najlažjih ležah risati enostavne predmete. Edino je še treba otroke navaditi, da znajo vizirati, izbirati moramo prave predmete in staviti jih moramo pravilno pred učence.

Učna pot, ki se je držimo v našem učnem načrtu, je naslednja: 1. krogla, 2. jajce v dveh ležah, 3. palice, 4. okrogla cilindrična telesa, 5. voglata ploskovna telesa z enim bežiščem za sabo, 6. ista leža debelejših teles, 7. teles. z bežiščem na levi ali desni itd., 8. vogelna leža voglatih teles z dvema bežiščema, ki je najtežja in ostane torej za višjo stopnjo. To risanje je gotovo važnejše, kakor vse drugo risanje po naravi. Dokler se perspektivne prikazni na okroglih in na voglatih telesih niso opazovale, tudi ni zagotovljen uspeh risanja po naravi.

Ko smo tako večkrat opazovali perspektivne prikazni v naravi: na drevoredih, železnici, cesti, telegrafskih drogih, na hišah, v ulici, na klopih v cerkvi in šoli, na oknih in odprtih vratih, na lesteneu v cerkvi in salonu, na dobrih slikah, razglednicah itd., tedaj bomo posneli perspektivne prikazni, jih abstrahirali, in otroci naj izkušajo izraziti z besedo, kar čutijo in kar so izražali že v risbah — abstrahirajo naj sami zakone. Tako ustrezamo novi metodi, ki uči perspektivo po principu čuvstva (ne razuma), ustrezali bomo pa tudi nazorom umetnikov, zakaj Böcklin pravi: „Pazi, kaj vpliva nate; šele, kadar veš „zakaj“, tudi moreš“.

Risanje s pripomočki.

Nemci imenujejo to risanje: Lineares Zeichnen; konstruktives (gebundenes Zeichnen) Messen, v Prangu mu pravijo „Werkzeichnen“, v najnovejšem času sem slišal izraz „Scheinzeichnen“. Povsod pa ima isti namen: Učenci naj se vadijo, kako je rabiti risalna orodja: razna črtala, šestilo in risalno pero. Uče naj se risati natančno in praktično za posebne namene v življenju.

To risanje je za življenje jako važno, a vendar se v ljudski šoli ni oziralo nanj. Pač pa se goji v obrtno nadaljevalnih šolah in je tu za uspeh vsega risarskega pouka velikega pomena; imenujemo ga geometriško risanje in v ožjem smislu projektivno risanje.

Da je bila pri nas metoda popolnoma zavožena, kažejo najbolj naslednja dejstva:

Vse risanje se je gojilo na podlagi geometriških teles; vse oblike so bile geometriške, ki jih rišejo strokovnjaki z vsemi pripomočki. Od otrok pa se je zahtevalo, naj jih rišejo s prosto roko. V domovinoslovju pa se je zopet gojilo projektivno risanje

šolske sobe, šolskega poslopja, okoliša itd., ne da bi se prej začelo z enostavnejšimi predmeti, ki so v tem slučaju geometriška telesa, kakor: krogla, prizma, kocka itd. To je postopanje brez prevdarka, brez metode. To risanje naj se goji v zvezi z geometriškim oblikoslovjem, merjenjem, računanjem in domovinoslovjem, a začeti je tedaj, ko je otrok zato zrel, z najenostavnejšimi telesi. — Ta telesa je treba najprej ustno obravnavati, potem šele grafično predstavljati v eni in dveh projekcijah.

Tu se nam nehote vriva še en način, ki z njim izražamo obliko teles in to je modeliranje.

Ko smo predmete najprej spoznavali od vseh strani, in sicer tako, da dobimo popolu vtisk, psihološko „zaznavo“ torej z vidom, sluhom in posebno s tipom, tedaj gremo zopet nazaj od celega tvora do abstrakcij. Torej, če predstavljamo telesa, nam je hoditi to-le pot: Najprej modelujemo telo, potem ga slikamo z barvo kot ploskovno prikazen, nadalje ga skiciramo s črto, slednjič združimo na višji stopnji vse prikazni telesa v dovršeno podobo, ga predstavljamo s pomočjo barve, črt (perspektive), sence in luči in dosežemo s tem višek obrazne sposobnosti.

To je prava pot, ki jo kaže dušeslovje in ki ga je tudi odkazalo pouku risanja v novi dobi. Zahteva se, naj se na vsak način uvede v ljudsko šolo tudi modeliranje.

Da je modeliranje važno za razvoj dušnih sil, to nam pričajo životopisi mnogih slikarjev, pa tudi literatov, n. pr. Goetheja, Roseggerja i. dr.

V tem smislu pa bi se moralo na učiteljskih poučevati; tu bi moralo biti modeliranje predmet. Potem bi ga uvedli v ljudske šole, in ni dvomiti, da bi se ga poprijeli otroci z velikim veseljem in uspehom.

(Dalje.)

Književnost in umetnost.

Naučna ekskurzija abiturijentov zagrebačke kr. učiteljske šole meseca svibnja god. 1906. — Ta brošura nam opisuje naučno potovanje abiturientov zagrebaškega učiteljskega, ki so ga napravili meseca maja letos pod vodstvom ravnatelja K. Matice in profesorjev Većeslava Durhanka in Stjepana Šmida v Maribor, Gradec, na Dunaj in v Prago. To v resnici poučno potovanje je opisano jako natančno in nam kaže lepo sliko te velevažne ekskurzije. Ne zdi se nam potrebno poudarjati, kolike važnosti so taka potovanja za učitelja. Vse priznanje gre ravnatelju Matici, ki prireja leto za leto tako in enaka potovanja z goječici svojega zavoda. Kaj pa naši učiteljskišniki? Ti pridejo kvečjemu do — Barja. Čujemo, da so bili ljubljanski učiteljskišniki vabljani v Zagreb, a čuli še nismo, da bi jih ravnateljstvo povedlo na to pot. To je gotovo jako obžalovati. Izza domače peči ne spoznavamo sveta. Treba je venkaj med ljudi, v pisano življenje!

Vestnik.

V Belgrad odidejo kot zastopniki „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“ nje predsednik L. Jelenc, člana upravnega odbora Ivan Šega in E. Gangl in član Milivoj Berborovič, učitelj-voditelj srbske šole v Trstu. Tem oficijalnim zastopnikom se pridružijo gđe učiteljici Ana Tomčeva in Pavla Lapajnetova iz Idrije ter tovariš Janko Toman, nadučitelj v Moravčah. — Skupščina odposlancev glavnih jugoslovanskih učiteljskih društev, oziroma učiteljskih zvez, ki ima nalogo, razpravljati o tem, kako se osnuj „Jugoslovanska učiteljska zveza“, se vrši (po našem koledarju) dne 20. avgusta t. l. v domu „Učiteljskega združenja“ v Belgradu. V imenu slovenskih delegatov bo poročal tovariš Ivan Šega. — „Savez hrv. učiteljskih društev“ in „Hrv. pedagoško književni zbor“ bodo zastopali gg. Tomislav Ivkanec, Janko Leskovar in Milan Pejnovič. — Delegati srbskega „Učiteljskega združenja“ pa

so gg. Uroš Blagojevič, Miča Ivkovič, Mihajlo M. Stanojević, Jovan P. Jovanović, Staniša Stanišić in gđe Savka Radičević. — Naši delegati odpotujejo iz Ljubljane v četrtek, dne 16. avgusta t. l., popoldne ob 2:57 in dospo v Zagreb ob 7. uri zvečer. Iz Zagreba se odpeljejo drugo jutro ob 8. uri in pridejo v Belgrad zvečer ob 9. uri. — Belgrajsko časopisje že zdaj srčno pozdravlja obisk Slovencev. Ako se še kdo meni pridružiti našim delegatom, naj to takoj javi tovarišu L. Jelencu v Ljubljani.

Kratko odpravljeni. V 29. številki smo priobčili članek „Učitelj in politika“, ki je zbudil občo pozornost ne samo v učiteljskih, ampak tudi v neučiteljskih krogih. Članek je pisan mirno in dostojno, kakor je sploh naša navada. Obrazložili smo svoje misli in svoje nazore glede naših političkih strank, ker smo mnenja, da nam gre pravtako svoboda v pismu in govoru kakor vsakemu drugemu državljanu. Te svobode si ne damo jemati nikdar od nikogar! Našega članka se je spomnil tudi „Slovenski Narod“ v svoji 173. številki z dne 31. julija t. l. Ta datum si je treba dobro zapomniti, da ne pozabimo, kako nas je odpravil svobodomiseln list. Njegov glavni urednik piše: „V svoji 29. številki je glasilo našega učiteljstva priobčilo članek, ki kaže o veliki domišljavosti nekaterih naših učiteljev. Nam ne prihaja na misel, da bi se prepirali z dotičnimi gospodi, ki drugim nedelavnost očitajo, sami pa se pri vsaki priliki tresejo kot bojazljiva perutnina, ki družega ne ume, kakor časih zakodakati v „Učit. Tovarišu“. So li taki možje pri naši stranki, ali ne, je čisto brez vsakega pomena. Dosegli ne bodo nikjer nič, ker so itak preleni, naj gredo torej, kamor hočejo. Mi za njimi ne bomo jokali. Kako domišljav in smešno visok je ta zarod, ki dosedaj od sebe še ni nobene fige dal, dokazuje naj odlomek iz zgoraj omenjenega članka, v kolikor se tiče naše stranke.“ Tu navaja „Slovenski Narod“ le del dotičnega odstavka, zato ima citat sedaj tudi drugačno lice, nego ga ima original. Koncem notice pravi „Narod“: „V tolažbo bodi piscu, kakor uredništvu povedano, da dr. Tavčar še ne misli iti v pokoj, in da se bode „Učiteljski Tovariš“ morda še večkrat prelevil, nego bode ta pokoj doživel! V drugem je pa stvar preotročja, da bi se z modrostjo, ki se kuha v gorenjskih Dražgošah, še nadalje bavili! Škoda tiska in črnila.“ — Za danes nimamo tem besedam ničesar dostavljati. To storimo o drugi priliki. Tudi ne obsojamo takega odgovora, da ne obsoja sam. Poudarjamo samo, da nismo domišljavi, da ne kokodakamo in da ne mečemo od sebe fig, ampak da je naše pošteno delo posvečeno blaginji našega ljudstva, pravični uravnavi pravnih in gmotnih razmer učiteljstva in napredku našega šolstva. Kdor tega ne ve in ne vidi, nima pravice, izrekati sodbe o delovanju našega učiteljstva. Končno se usojamo le še vprašati, kdaj in kako se je naš list prelevil in kaj meni „Narodov“ kritik z modrostjo, ki se kuha v gorenjskih Dražgošah? Ako ves naš članek natančno premisli in preudari, se mu ne bo zdelo stvar preotročja, ampak toliko resna, da mu ne bo škoda niti tiska niti črnila! Z bagatelizovanjem ne opravite pri nas čisto nič!

Imenovanje. Tovariš Vinko Engelmann, nadučitelj v Trnju pri St. Petru na Krasu, je imenovan v Trst na šolo družbe sv. Cirila in Metoda. — Absolvirana učiteljska kandidatinja Anica Fajdiga je imenovana za provizorično učiteljico na Vrhpolju pri Vipavi.

Svoji k svojim! Ponovno opozarjamo šolska vodstva, naj takoj naroče v naši tiskarni šolske tiskovine za prihodnje šolsko leto, da bo mogoče pravočasno ugoditi vsem naročilom. „Ročni zapisnik“ je že v tisku.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: sl. županstvo občine Lokev na Krasu, 10 K; učiteljsko društvo za šezanski okraj, II. obrok pokroviteljine, 50 K; sl. omizje „Sloga“ v Zagorju ob Savi, 5 K; ostanek literarne južine v Švicariji, 3 K; vesela družba v Novi cerkvi pri Celju, 9 K 40 h; učiteljstvo tržiškega okraja še 5 K k čistemu dohodku koncerta v Radovljici; šaleško učiteljsko društvo v Šoštanju, prebitek koncerta o priliki Zavezinega zborovanja, 50 K; g. Andrej Lasič, c. kr. okr. šolski nadzornik v Tolminu, 8 K 50 h; kot preostanek za brzojavko zbranzga zneska ob